

H.17

Hoe is een tekst opgebouwd?

Een tekst is opgebouwd uit een inleiding, kern en slot. Door deze onderdelen te herkennen begrijp je snel en makkelijk waar de tekst over gaat.

- Inleiding: in de inleiding probeert de schrijver je nieuwsgierig te maken, zodat je verder gaat lezen.
- Kern: de kern is het grootste deel van de tekst, waarin de schrijver van de tekst het onderwerp bespreekt.
- Slot: in het slot word de tekst afgesloten. Dit kan bijvoorbeeld met een conclusie, samenvatting, advies of een combinatie daarvan

Alinea's

Zinnen die bij elkaar horen staan samen in een alinea. De verschillende alinea's in de tekst staan op een logische volgorde achter elkaar en hebben allemaal een eigen functie in de tekst. Zo kan er in de enen alinea voordelen van iets staan en in de andere alinea nadelen van iets. Ook kunnen meerdere alinea's bij elkaar een opsomming vormen. Elke alinea heeft een kernzin die de belangrijkste boodschap van de alinea bevat.

Functiewoorden

Een functiewoord geeft de functie van een tekst op alinea aan. De schrijver verteld je dan letterlijk wat je in dat deel van de tekst kan verwachten. Als de laatste alinea of paragraaf van een tekst 'de conclusie is' bevat, dan is 'conclusie' het functiewoord. Een functiewoord staat meestal in de eerste zin van een alinea. Zodra je de functie van de tekst begrijpt, begrijp je de tekst zelf ook beter. Vaak worden functiewoorden niet gegeven en moet je zelf de functie van de tekst bepalen.

Voorbeelden van functiewoorden:

- Aanleiding
- Voorbeeld
- Afweging
- Anekdote
- Argument
- Constatering
- Definitie
- Gevolg
- Nuancering

- Oplossing
- verklaring

woorden van H.17

- cognitieve ontwikkeling: ontwikkeling van het verstand
- definitie: nauwkeurige beschrijving van een woord of begrip
- identiteit: je eigen karakter en kenmerken
- lingua franca: taal die als internationale omgangstaal wordt gebruikt
- navigatie: bepalen van je eigen positie en de richting van je bestemming
- koesteren: met liefde verzorgen
- nuanceren: nauwkeuring onderscheid
- perforeren: doorboren
- tolerantie: verdraagzaamheid
- van maatschappelijk belang: goed of belangrijk voor iedereen, voor de hele samenleving

H.18

Herkennen van de microstructuur

De macrostructuur is de hoofddeling van een tekst (inleiding, kern en slot). **Macro** betekend groot. Je kunt ook kijken naar de microstructuur van een tekst. **Micro** betekend klein. Bij het bestuderen van microstructuur zoom je ook in op kleinere tekstdelen. Binnen de alinea's kun je aanwijzingen vinden over de samenhang van zinnen en tekstdelen, verbanden leggen en functies van alinea's ontdekken. Functiewoorden helpen hierbij, maar ook verbindingswoorden.

Verbindingswoorden

Waar een functiewoord de functie van een alinea of tekst laat zien, laten verbindingswoorden zien hoe de zinnen van een alinea bij elkaar horen. Verbindingswoorden helpen om het verband tussen de zinnen aan te geven. Het verbindingswoord geeft het karakter van een verband aan. Een ander woord voor verbindingswoord is **signaalwoord**. Als je de verbindingswoorden in een tekst zou weglaten zou de tekst veel moeilijker te begrijpen zijn. Verbindingswoorden zijn dus belangrijk in een tekst.

Soorten verbindingen	Voorbeelden van verbindingswoorden
Opsomming	En, ook, bovendien, ten eerste, ten tweede, ten derde, verder
tijd	Eerst, nadat, toen, terwijl, wanneer, dan daarna, dadelijk, intussen
Reden, oorzaak, gevolg	Omdat, want, zodat, daardoor, daarom, aangezien
voorwaarde	Als , wanneer, tenzij, mits, indien
inperking	Hoewel, ondanks, natuurlijk... maar
tegenstelling	Maar, daarentegen, desondanks, echter, integendeel, terwijl, enerzijds-anderszijds
vergelijking	Evenzeer, evenals, eveneens, net als, alsof, hetzelfde is het geval
omschrijving	In andere woorden, oftewel, anders gezegd
voorbeeld	Denk aan, bijvoorbeeld, zoals, onder andere, als
Verduidelijking	Dit betekend, met name, dit houdt in, dat wil zeggen, onder meer
conclusie	Dus, concluderend, dan ook
samenvatting	Samengevat, kortom

Woorden van H.18

- beleidsmaker: iemand die de beslissingen neemt over hoe zaken worden aangepakt
- IQ: afkorting van 'intelligentie quotiënt', een manier om intelligentie te meten
- Mits: alleen als
- Perceptie: beleving, wat je ziet
- Pleiten: argumenten aandragen in de hoop een bepaald doel te bereiken
- Potentieel: als mogelijkheid aanwezig, maar nog niet bestaand
- Suïcidaal: geneigd tot het plegen van zelfmoord
- Ten grondslag liggen aan: de oorsprong zijn van
- Ter wereld komen: geboren worden
- Wezenloos: zonder besef van de dingen om je heen